

7. Шур Э. М. Наше преступное общество. – Москва: Ed: Прогресс, 1977, 326 с.

8. Лазанович Л.А. Незаконное производство аборта: уголовно-правовой и криминологический анализ: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ставрополь, 2004, 189 с.

9. Михайличенко С.И. Предупреждение незаконного производства аборта: уголовно-правовой и криминологический аспекты: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2013, 154 с.

Alexandru CICALA,
doctorand, Academia
„Ștefan cel Mare” a MAI
alexandru_cicala@mail.ru
tel. 078307773

Alexandru CICALA,
PhD., student, Academy
“Ștefan cel Mare” of MAI
alexandru_cicala@mail.ru
tel. 078307773

CZU 343.326

TERORISMUL INTERNAȚIONAL – FACTOR DE RISC ÎN ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Igor SOROCEANU,

student al anului IV, Facultatea de DREPT, Academia „Ștefan cel Mare”
a MAI al RM

REZUMAT

Terorismul internațional nu este o gestație simplă, deoarece formele, etapele și metodele manifestărilor teroriste au cunoscut o perioadă de schimbări esențiale de-a lungul timpului. Unii cercetători ai contemporaneității, reiterează, că terorismul este o pregătire și o tentativă de a folosi violența în scopul provocării unui haos și a dezorganizării statale, aplicată printr-o represiune cu încălcarea drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor legitime ale cetățeanului în scopul de a stabili în societate o stare de dezastru și insecuritate prin eliminarea progresului normal al vieții politice de sub influența oricăror legi existente într-un stat.

Cuvinte-cheie: răpire, acte de violență, grup organizat, lichidarea adversarului, lovitură de stat, evenimente periculoase, distrugerea edificiilor, tratate internaționale de aplanare a conflictelor, etc.

INTERNATIONAL TERRORISM - A RISK FACTOR FOR NATIONAL SECURITY

SUMMARY

International terrorism is not a simple gestation, because the forms, stages and methods of terrorist manifestations have experienced a period of essential change over time. Some scholars of modernity reiterate that terrorism is a preparation and an attempt to use violence, to provoke chaos and state disorganization, enforced by repression in violation of the citizen's rights, fundamental freedoms and legitimate interests in order to establish a state of disaster and insecurity in society by eliminating the normal progress of political life under the influence of any existing laws in a state.

Keywords: abduction, acts of violence, organized group, liquidation of the opponent, coup d'état, dangerous events, destruction of buildings, international conflict settlement treaties, etc.

*A gândi strategic înseamnă să
ai capacitatea de a gândi ceea
ce este de negândit.*

Herman Kahn

Introducere. La etapa actuală, nu există nicio persoană care să nu cunoască cel mai groaznic termen al societății, care lasă numeroase consecințe înspăimântătoare asupra fiecăruia dintre noi – *terorismul*, privit ca constituent de rang internațional. Conceptul de „terorism internațional” este unul ambiguu, reprezentat prin pericolul aplicării violenței organizate care atentează la ordinea

de drept, îndreptat împotriva unei puteri organizaționale sau structuri statale, având drept scop de a elimina un oponent politic sau de a obține unele avantaje și scopuri ilegale la nivel internațional pe calea înfricoșării unei populații prin acte de violență. Necătând la faptul că acest element distrugător își are rădăcinile din cele mai vechi timpuri, unde și-a pus bazele înființării și a cunoscut o

perioadă de succes, acesta rămâne și astăzi să fie o preocupare permanentă a întregii omeniri. De asemenea, termenul dat poate fi interpretat ca o violență premeditată cu motivație politică îndreptată asupra inocenților sau ca un atac cu motivație politică asupra tendințelor necombatante care are drept scop de-a distruge un anumit obiect sau lichidarea adversarului. Primul document internațional care prevedea și definea conceptul dat, a fost Convenția pentru prevenirea și pedepsirea terorismului, unde la art.1 actul de terorism fiind definit ca „o infracțiune îndreptată împotriva unui stat și care intenționează sau urmărește să creeze o stare de teroare în mintea unei anumite persoane, a unui grup de persoane sau a publicului” [1, art. 1]. Elaborarea acestei Convenții, a avut ca obiectiv primordial crearea unei idei generalizatoare privind impactul terorismului internațional asupra securității naționale împotriva fiecărui stat membru al Ligii Națiunii, reiterând faptul că răspândirea actului dat poate pune în pericol pacea mondială, iar statele o dată ce au ratificat Convenția sunt obligate să implementeze măsuri serioase și ferme pentru contracararea acestui tip de criminalitate.

Conținut de bază. Adepții terorismului folosesc diverse metode și mijloace în vederea asupririi maselor, răspândirii panicii în rândul oamenilor și pentru a paraliza întreaga ordine de drept. Fiind cea mai pătrunzătoare formă de violență a contemporaneității, terorismul internațional creează *celele* sau *puncte forte* în majoritatea statelor lumii, care au drept scop comunicarea rapidă între membrii grupărilor, precum și răspândirea violenței, panicii și terorii pe întreg teritoriul țării. Autoarea română Raluca-Ioana Mocanu preciza că „terorismul este o strategie prin care mai multe persoane, constitu-

ite într-o grupare sau organizație, folosesc forme diferite de violență sau amenințare cu violența, în realizarea unor pretenții cu caracter ideologic, acționând în mod direct pentru slăbirea puterii în stat, ori în mod indirect, prin intimidarea gravă a populației pentru a constrânge autoritățile ca pe această cale să li se satisfacă pretențiile” [7, p. 27]. Ca urmare a ideii de mai sus, putem să reținem că nicio societate în timpul de față nu este ocolită de fenomenul terorismului, de consecințele și de implicațiile acestuia.

O abordare juridică de combatere a fenomenului de terorism este prevăzută și în Carta ONU, iar în literatura de specialitate este strict menționată o idee comună a tuturor statelor membre la Cartă, care trebuie să se bazeze pe „...respectarea principiului *aut laedere aut punire* care constă în obligația alternativă a statului pe teritoriul căruia se găsește persoana acuzată de terorism, ca, la cererea de extrădare a statului victimă, să răspundă prin extrădarea persoanei în cauză sau prin urmărirea și judecarea ei de către instanțele competente din statul solicitat. S-a instituit astfel în sarcina statelor obligația ca activitățile infracționale de natură teroristă să-și găsească reglementarea juridică și, implicit, sancționarea în legea internă” [5, p. 256].

Terorismul internațional reprezintă o infracțiune *sui generis* îndreptată împotriva securității unui stat, iar populația acestuia este cea asupra căreia se produce impactul direct al atacurilor teroriste, care „... presupune o combinație de culegere de informații, obținere de fonduri prin diverse rețele de trafic și punerea la punct a atacurilor propriu-zise” [11, p. 152]. Adică, acest flagel înfățișează un tip special de infracțiune, manifestată sub diverse forme, precum ar fi: lovituri de stat, incursiuni, incen-

dieri, luare de ostatici, răpiri, folosirea armelor de nimicire în masă, armelor false, provocarea unei stări de teamă care poate duce la înspăimântarea și tulburarea ordinii sociale în societate, sabotajul căilor de comunicații, raiduri, asasinările, lansările de bombe, capturări, atacurile armate, distrugerile edificiilor publice sau prin unele elemente de extraneitate. Aceste forme de manifestare a terorismului, duc la apariția unor noi cauze periculoase și lăuntrice de izbucnire a acestor groaznice evenimente. În această ordine de idei, putem specifica că terorismul ia amploare prin desfășurarea unor acțiuni antiteroriste, efectuate de către unitățile militare prin aplicarea violenței. În opinia ex-prim-vice ministrului Apărării, Ion Coropcean, aceste acțiuni sunt grupate în trei etape ce pot fi caracterizate în felul următor:

„**Etapa I:** observarea, cercetarea și supravegherea zonei, pentru obținerea de date și informații; expunerea forței prin executarea unor acțiuni militare asociate (deplasare, staționare, regrupare) cu subunități de infanterie; cercetarea cu transportoare blindate, mașini de luptă ale infanteriei etc.; desfășurarea unor aplicații tactice cu folosirea muniției de manevră în zonă sau în apropierea acesteia. **Etapa a II-a:** apărarea (pregătirea rapidă) pentru blocarea terestră a localității sau a zonei; interzicerea aprovizionărilor sau realizărilor joncțiunilor cu alte forțe; paza unor obiective militare și civile.

Etapa a III-a: ofensiva (din contact) pentru neutralizarea și capturarea forțelor inamice; deblocarea localităților și instituțiilor social-economice; restabilirea ordinii constituționale” [4, p. 8-9].

Printre cele mai răspândite cauze pot fi concepțiile religioase existente în societate, ideologia naționalist-șovinistă care promovează discriminarea rasială și

etnică, precum și unele afirmații ultranaționaliste răspândite în mediul criminal. Sfera categoriei de extraneitate exclude activitatea teroristă care urmărește afacerile interne ale statelor și implică existența trăsăturii internaționale. Explicit fiind faptul dat, terorismul internațional manifestat prin extraneitate, prevede că o altă țară decât aceea în care, sau împotriva căreia, s-a comis actul trebuie să fie în cauză, direct sau indirect. Sub acest aspect am putea spune că există caracter internațional, această acțiune se manifestă când un act de terorism are rezultate în altă țară sau autorul primește sprijin dintr-o țară străină decât aceea pe teritoriul căreia a săvârșit actul. În acest cadru juridic, caracterul internațional al actului de terorism prinde amploare din momentul în care actul își are originea sau își produce consecințele într-o altă țară, sau primește sprijin de acolo. Actele de terorism internațional reprezintă o preocupare permanentă a întregii omeniri care sunt adesea, pregătite într-un teritoriu decât acela unde infracțiunea trebuie să fie executată sau să-și producă efectele. În anumite cazuri, activitățile criminale depuse în vederea săvârșirii infracțiunii teroriste se manifestă sau se prelungească pe teritoriul mai multor state, fapt care impulsionează caracterul internațional al infracțiunilor susmenționate.

În ipostaza de proliferare a acestui factor destabilizator al securității naționale, care este în cele mai dese cazuri sponsorizat de către un stat cointeresat, terorismul internațional poate fi adesea asociat cu conceptul de „crimă internațională”. Această legătură existentă între *terorism* și *crimă*, uneori este atât de strânsă, încât în cele mai dese cazuri de teroare întâlnite, este foarte dificil de-a identifica limita dintre terorism și crimă. Acest lucru se datorează

anume faptului că, frecvent, se întâmplă ca aceeași organizație criminală sau grup de persoane să desfășoare atât îndeletnicirea care este specifică pentru crima organizată, cât și pentru terorismul internațional. Astfel, este important de menționat că grupurile criminale și „... terorismul internațional continuă să facă victime; grupurile mafioate și criminale își intensifică eforturile prin crearea diverselor rețele, orientarea investițiilor în cele mai profitabile activități și infiltrarea în acest fel în toate structurile sociale” [3, p. 278].

Teroarea actelor de terorism comise prin mijloace violente, cu un grad de pericolozitate deosebit de mare se manifestă prin trei elemente:

Violența premeditară – care are drept scop de a slăbi moralul adversarului, subminarea ordinii sociale și obținerea anumitor obiective cu caracter politic prin amenințare și folosirea violenței. Dacă într-un act de terorism acest element nu-și face prezența, atunci se consideră just și cu certitudine că fapta dată nu poate fi încadrată și calificată ca faptă de terorism.

Clandestinitatea – aici reiterez asupra faptului că „necesitatea clandestinității reiese din natura acțiunii violente, întrucât teroriștii sunt nevoiți să acționeze acoperit, pentru evitarea identificării lor de către forțele de ordine. Din motivul că teroriștii trebuie să acționeze într-un mediu ostil, clandestinitatea și securitatea este momentul lor primar. Securitatea este mai bine asigurată de o structură, în care membrii nu cunosc și nu pot identifica mai mult decât câțiva colegi de ai lor în caz de capturare. Recrutarea și antrenarea teroriștilor sunt probleme importante pentru securitatea grupului. Grupurile, care nu sunt bazate pe principii etnice, recrutează membrii din rândul rudelor, al perso-

nelor care se bucură de o anumită reputație. Penetrarea șpionilor în interiorul acestor organizații este, practic, imposibilă. Antrenarea teroriștilor la diferite acțiuni este la fel de importantă pentru securitatea, clandestinitatea grupului” [8, p. 21-22]. În lupta contra membrilor unei organizații teroriste care nu poartă uniformă, nu sunt evident implicați în ostilități și nu au o amplasare în spațiu bine determinată, identificarea inamicului este deja controversată.

Practica în grup – în războiul contra teroriștilor, nu există întotdeauna delimitări stricte între civili și combatanți, deoarece aceștia activează în grupuri bine punctate care crează un nivel de susținere din rândul simpatizanților. Orice grupare teroristă țintește să aibă cât mai mulți susținători, fiind una de elită reprezentativă pentru masele largi de oameni. Pentru a realiza cu succes atacul asupra unui punct determinat, teroriștii au obligația de a păstra secretul asupra planificării și desfășurării tuturor acțiunilor, iar pentru ca un grup terorist să se mențină pe poziție – membrii acestuia au obligația de a păstra caracterul secret al identității tuturor persoanelor care fac parte din grupul respectiv.

O altă tendință a acțiunilor teroriste este dobândirea unui caracter prin operațiile de *internaționalizare*. Aceasta din urmă prevede încheierea unor acorduri de parteneriat sau cotelă cu alte grupări teroriste din diverse regiuni.

O metodă eficientă și constructivă din punct de vedere criminogen, care duce la destabilizarea securității naționale a unui stat democrat o constituie grupurile teroriste. Aceste grupuri sunt bine organizate, ce se bazează pe o conlucrare productivă a principiului conspirativității. Grupurile teroriste își au originea și punctul de întrevvedere atât în spațiul Euroasiatic cât și în direcția Occidentului.

Printre cele mai vaste grupări teroriste internaționale, cu tentații antisociale putem preciza următoarele: „...la extrema stângă...”, „Roșu”, „Proletar”, „Armata”, „Eliberarea”, „Revoluție”, și derivatele lor; la extrema dreaptă, „Miliție”, „Național”, „Arian”, „Ordine” etc.; grupurile islamice utilizează noțiuni ca: „Islamic”, „Jihad”, „Allah” etc.

De asemenea, uneori, în denumirea grupului terorist, se utilizează date semnificative pentru teroriști: „Organizația lui 28 mai”, „Septembrie Negru” etc.; sau numele fondatorilor: „Banda Baader-Meinhol”, „Grupul militar-spotriv Hoffman”; sau a unor lider, persoane ce s-au manifestat într-un anumit mod: „Mișcarea Revoluționară Tupac Amaru”, „Organizația Abu Nidal” etc” [10, p. 63].

Punctul forte de apariție a terorismului internațional îl constituie o serie de indici, condiții, factori și cauze care au pus baza proliferării și au contribuit nemijlocit la dezvoltarea fenomenului respectiv în întreaga lume, urmărind scopul să-l revigoreze și să-l adâncească în continuare. Printre cele mai elocvente cauze care generează terorismul internațional în mod neîndoelnic și sprijină evoluția acestuia la scara mondială sunt: „...politica de dominație, expansiunea și hegemonia discriminatorie, rasială, politica de apartheid, folosirea forței în relațiile internaționale și violarea independenței politice, a suveranității naționale și integrității teritoriale a statelor; amestecurile în treburile interne ale altor state, teroarea în masă; încercările de a impune unor grupuri naționale părăsirea teritoriilor; exodul forțat al populației persecutate; intensificarea activității organizațiilor fasciste și neofasciste; menținerea unui ordinii economice internaționale injuste și inechitabile; exploata-

rea străină a resurselor naturale naționale; distrugerea sistematică de către o putere străină a populației, florei, faunei, mijloacelor de transport, a structurilor economice; lipsa drepturilor politice, economice și sociale, violarea drepturilor politice, economice și sociale, violarea sistematică a drepturilor omului, arestările în masă, utilizarea torturilor și represaliilor, sărăcia, foametea, mizeria, frustrările, instaurarea în unele state a unor regimuri totalitare sau dictatoriale, învrăjbirea între cetățeni de religie și naționalități diferite, apariția și dezvoltarea curentelor idealist-fataliste, șomajul, criminalitatea și traficul ilicit de arme” [2, p. 10-11]. Aceste cauze au prins amploare în întreaga lume datorită acelor subiecți determinați ai terorismului. Subiect al terorismului internațional pot fi atât persoanele fizice, cât și cele juridice, posesori ai anumitor calități strict determinate ce le permite pregătirea și săvârșirea acestor acte de teroare. Cercetătorii autohtoni, Gheorghe Gladchi și Vitalie Sili, menționează că „trăsăturile subiectului special al terorismului sunt reflectate doar în art. 24 al Proiectului Codului infracțiunilor contra păcii și sănătății omenirii, elaborat în cadrul O.N.U., unde, în calitate de subiect al terorismului internațional, este prevăzută persoana care, fiind în funcție de agent sau reprezentant al statului, săvârșește sau ordonă săvârșirea acțiunilor teroriste” [6, p. 75-76].

Este important de menționat că terorismul internațional nu face nimic mai mult decât doar încearcă să promoveze un protest confuz împotriva Occidentului, în încercarea de a instaura în rândul tinerii generații un fenomen de „fanatism”, prin propagarea ideilor fanatice, bazate pe xenofobie și aplicarea violenței pentru racolarea noilor membri ai grupului

terorist. Anume acest factor constituie la etapa actuală unul dintre cele mai periculoase și principale amenințări ale siguranței naționale a tuturor statelor lumii. În acest sens, aș vrea să menționez că terorismul internațional este adesea practicat în adresa securității naționale pentru a soluționa problemele de ordin intern și a celor general-umane existente în stat. În acest context, cercetătorul Iurie Richicinschi precizează că „...terorismul internațional reprezintă la ora actuală un fenomen social-politic și juridic complex și contradictoriu, trainic intercalat în procesul corelațiilor „persoană-societate-stat-comunitate internațională”. Constituind un factor distructiv și destabilizator, continuă să prezinte un pericol real pentru securitatea oricărui stat, pentru întreaga securitate internațională, împiedicând dezvoltarea normală a relațiilor diplomatice, economice, sociale și culturale ale popoarelor lumii, ducând la enorme pierderi economice, morale și politice, în același timp, exercitând o puternică presiune psihologică asupra maselor. Exercițarea presiunii psihologice este o metodă tot mai frecvent folosită în activitatea teroristă contemporană” [9, p. 46]. În acest context, pe baza subiectului abordat, putem acorda o atenție asupra faptului că înființarea organizațiilor criminale și practicarea terorismului la ziua de azi a devenit deja o meserie productivă, exercitată cu mândrie de fiecare participant în parte.

Concluzie. Abordând subiectul dat, în lumina caracteristicilor pe care le prezintă în zilele noastre, putem concluziona că terorismul internațional reprezintă o formă stilată de violență, îndreptată nu numai împotriva ființelor vii, dar și împotriva ansamblului întregii societăți, care deține toată puterea de-a duce perioada viitoare

a sec. al XXI-lea la distrugerea civilizației moderne.

Comunitatea statelor internaționale au obligația de a stopa acest flagel criminal, de a promova și asigura drepturile fundamentale și interesele legitime ale cetățenilor, în special, dreptul la viață, dreptul la apărarea individuală și colectivă. Totodată, putem menționa că fenomenul cheie abordat mai sus reprezintă și o amenințare în adresa liniștii publice, păcii/securității naționale și înțelegerii dintre oameni. Republica Moldova este obligată să se conformeze politicii antiteroriste la nivel internațional, îndeplinind concomitent două funcții de bază: una internă – de apărare a instituțiilor și organizațiilor publice împotriva amenințărilor interne prin combaterea și condamnarea fenomenului de terorism, prin reducerea vulnerabilităților potențialelor ținte la atacuri teroriste; funcția externă – prevede apărarea statului împotriva agresiilor externe prin prevenirea și contracararea acestui flagel cutremurător persistent la etapa actuală.

Un rol deosebit în combaterea terorismului îi revine și mass-mediei, care trebuie corect și profesional să informeze publicul despre evenimentele ce se produc, deoarece un surplus de informație despre actul de terorism săvârșit poate să genereze mai multă panică și frică. De asemenea, serviciile de informații și serviciile secrete ale statului au obligația de a întreprinde măsuri eficiente și adecvate în vederea contracarării fenomenului dat. Un lucru este cert, că în complexul tuturor acțiunilor întreprinse să fie ocrotite și păstrate drepturile inerente ființelor umane consacrate în instrumentele internaționale în vigoare.

Referințe bibliografice

1. Convenția pentru prevenirea și pedepsirea terorismului, elaborată sub egida Ligii Națiunilor la 16.11.1937.

2. Balan Oleg, Cauzele care generează terorismul internațional, Chișinău, Ed. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, 2001.

3. Cenușă Anatolie, Activitatea subiectelor de drept internațional public privind terorismul și drepturile omului, Materialele conferinței științifice internaționale din 16-17 mai 2003 cu genericul: *Violență în societatea de tranziție*, Chișinău, Ed. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2003, (numărul total de pagini 392).

4. Coropcean Ion, Unele probleme de combatere a terorismului, În: *Materialele conferinței științifico-practică republicană cu genericul „Aplicarea tehnologiilor moderne în procesul de instruire a funcționarilor de poliție și ofițerilor trupelor de carabinieri în instituțiile de învățământ ale M.A.I. privind prevenirea și contracararea terorismului”*, Chișinău, Ed. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, 2002, (numărul total de pagini 124).

5. Diaconu Dumitru Virgil, Terorismul. Repere juridice și istorice, București, Ed. All Beck, 2004.

6. Gladchi Gheorghe, Sili Vitalie, Terorismul: studiu criminologic și juridico-penal, Chișinău, Ed. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, 2004, (numărul total de pagini 284).

7. Mocanu Raluca-Ioana, Fenomenul terorist. Analiza legislației anti-teroriste române, București, Ed. Universul Juridic, 2013.

8. Moglan Alexei, Daltă Ghena-die, Terorismul – crimă internațională, Monografie, Chișinău, Ed. Universitatea Tehnică a Republicii Moldova, 2005.

9. Richicinschi Iurie, Terorismul – pericolul destabilizării securității internaționale, Chișinău, Ed. Centrul Editorial-poligrafic al USM, 2005.

10. Sili Vitalie, Pleșca Ruslana, Terorismul și unele particularități de contracarare a acestuia, Chișinău, Ed. SRL „Garomond-Studio”, 2010, (numărul total de pagini 186).

11. Vlădoiu Nasty Marian, Protecția constituțională a vieții, integrității fizice și a integrității psihice, București, Ed. Hamangiu, 2006, (numărul total de pagini 344).

INFORMAȚII DESPRE AUTOR:

Igor SOROCEANU,
student al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM,
email:
soroceanu94igor@gmail.com,
tel. 068578205.

Igor SOROCEANU,
Étudianten Académie
„Ștefancel Mare”, du
Ministère de l’Intérieur de la
République Moldova,
email:
soroceanu94igor@gmail.com,
tel. 068578205.